

• क्षमता विधाने •

अ. क्र.	घटक	क्षमता
१.	भारतीय समाजाचा परिचय	<ul style="list-style-type: none"> • भारतीय समाजाच्या विकासाचे स्पष्टीकरण करता येणे. • भारतीय समाजाला प्रभावित करणाऱ्या घटकांवर चर्चा करून समजावून घेणे. • भारतीय समाजावर पडणाऱ्या प्रभावाच्या कालावधीची तुलनात्मक चर्चा करता येणे. • भारतातील समाजावर प्रभाव पाडणाऱ्या विविध घटकांचे आकलन करता येणे.
२.	भारतीय समाजाचे वर्गीकरण	<ul style="list-style-type: none"> • भारतीय आदिवासी, ग्रामीण आणि शहरी समुदायाच्या वैशिष्ट्याचे वर्णन करता येणे. • भारतातील विविध समाजांची तुलना करता येणे. • प्रत्येक समुदायाला येणारी आव्हाने ओळखणे व त्यावर चर्चा करणे. • भारतातील प्रत्येक समुदायाला येणाऱ्या समस्यांच्या उपाययोजना समजावून घेणे.
३.	भारतीय समाजातील विविधता आणि एकता	<ul style="list-style-type: none"> • भारतीय समाजातील विविधतेची ओळख करून घेणे. • भारतीय समाजात विविधता असूनही एकता कशी आहे, हे स्पष्ट करणे. • भारतातील राष्ट्रीय एकात्मतेमधील अडथळा निर्माण करणाऱ्या घटकांविषयीची माहिती जाणून घेणे. • भारतातील राष्ट्रीय एकात्मता टिकून राहण्यासाठी विविध उपाययोजना समजावून घेणे.
४.	भारतातील समाज परिवर्तनाच्या प्रक्रिया	<ul style="list-style-type: none"> • भारतीय समाजातील सामाजिक परिवर्तनाच्या प्रक्रिया समजावून घेणे. • भारतीय समाजामध्ये होणाऱ्या परिवर्तनाच्या परिणामांचे मूल्यमापन करता येणे. • समाज परिवर्तनाच्या प्रक्रियेमुळे निर्माण होणाऱ्या आव्हानांचे तुलनात्मक मूल्यमापन करणे. • भारतीय समाजात होणाऱ्या बदलाविषयीच्या प्रक्रियेचे गंभीरपणे अवलोकन करून उपाययोजना समजावून घेणे.
५.	भारतातील सामाजिक चळवळी	<ul style="list-style-type: none"> • सामाजिक चळवळीचा अर्थ व महत्त्व जाणून घेणे. • भारतातील विविध सामाजिक चळवळीचे स्वरूप समजावून घेणे. • सामाजिक चळवळीची आवश्यकता व उपयोगिता समजावून घेणे. • भारतीय समाजावर विविध सामाजिक चळवळींच्या झालेल्या प्रभावाचे मूल्यमापन करता येणे.
६.	भारतातील सामाजिक समस्या	<ul style="list-style-type: none"> • भारतीय समाजातील विविध सामाजिक समस्यांची ओळख करणे. • भारतीय समाजातील सामाजिक समस्यांच्या घटकांची चर्चा करता येणे. • भारतातील विविध सामाजिक समस्यांचा परिणाम दर्शवता येणे. • भारतातील सामाजिक समस्यांवरील उपाययोजना समजावून घेणे.

अनुक्रमणिका

विभाग - १

अ.क्र.	प्रकरणाचे नाव	पृष्ठ क्र.
१.	भारतीय समाजाचा परिचय	१
२.	भारतीय समाजाचे वर्गीकरण	२५
३.	भारतीय समाजातील विविधता आणि एकता	४६
४.	भारतातील समाज परिवर्तनाच्या प्रक्रिया	६१
५.	भारतातील सामाजिक चळवळी	७१
६.	भारतातील सामाजिक समस्या	८५

विभाग - २

उतारे

१०६